

CD KLASSIEK Vioolmuziek Jean-Marie Leclair

De Franse componist en violist Jean Marie Leclair sr. kwam in 1764 tragisch om het leven. Een jaloerse neef, die niet kon verkroppen dat hij zijn tweede vrouw had verstoten, vermoordde hem met een dolkstoot in de rug. Een bitter einde voor een musicus die op dat ogenblik de Franse evenknie was van barokmeesters als Telemann, Händel of de zonen Bach. Zijn elegante en briljante stijl verenigde de Franse en Italiaanse stijlen en mondde uit in een soort internationale nieuwe stijl.

Jean-Marie Leclair senior – er was nog een jongere broer met dezelfde naam – kwam uit Lyon, waar hij aanvankelijk als dans- en balletmeester werkte. In Turijn schoolde hij zich om tot violist. Vervolgens leidde zijn carrière hem naar Kassel en Parijs. Hij raakte bevriend met Pietro Locatelli, met wie hij meermaals wedijverde als vioolvirtuoos. Zelf bezat Leclair een Stradivarius, die naar hem werd genoemd en tot vandaag wordt bespeeld.

In Nederland trad Leclair in dienst bij de prinses van Oranje, een melomane die lessen van Haydn had gekregen. Hij verbleef ook even in Leeuwarden, waarna hij naar Londen verkaste. Uiteindelijk vestigt hij zich opnieuw in

Parijs waar hij vanaf 1640 als componist en muziekleider werkte aan het hof van een van de *pairs de France*, Antoine-Charles IV de Gramont. Aan dit hof kreeg hij ruimte om te componeren en schreef hij tal van suites, sonates en concerto's evenals opera en ballet, al is veel daarvan verloren gegaan.

De vijf vioolconcerto's uit Leclairs opus 7 op deze cd ontstonden in diens eerste Parijse periode, toen hij in een hevige strijd was verwickeld met een pestkop van eerste orde, Giovanni Pietro Ghignone. Dat Leclair desalniettemin heerlijke muziek kon componeren, blijkt ten overvloede uit de opname die het jonge Brusselse gezelschap Les Muffatti neerzet onder de gedreven leiding van Peter Van Heyghen en met een briljante Braziliaanse violist Luis Ottavio Santos als solist.

Gracieuze melodieën bewijzen hoe veel zorg de vioolvirtuoos en toondichter besteedde aan zijn werk. Je hoort er zelfs nog de dansmeester in, want Les Muffatti glijden met een stevig tempo door de partituur, zodat zelfs de meest virtuoze passages altijd luchtig blijven en elegant. Kortom, sprankelende, elegante laatbarok zoals we die graag plegen te horen. (JC)

Jean-Marie Leclair, *Violin Concertos Opus 7*, door Luis Otavio Santos (viool) en Les Muffatti onder leiding van Peter Van Heyghen, Ramée, RAM 1202, distributie Outhere, 22,25 euro.

TIJDSCHRIFT Ratzinger gewogen Collationes

Het Vlaamse tijdschrift voor theologie en pastoraal *Collationes* brengt twee bijdragen die het tweede Jezusboek van Joseph Ratzinger/Benedictus XVI onder de loep nemen. De paus had immers de twee boeken onder een dubbele naam laten verschijnen, om aan te tonen dat het geen leerstellig document betreft en dat er best wel kritiek op mocht gegeven worden.

Benedictus' tweede Jezusboek wordt echter geloofd om zijn heldere stijl en toon. De voornaamste kritiek van Bijbeldeskundige Maarten Menken is dat Ratzinger de (zeer verschillende) synop-

tische en de johanneïsche versie van Jezus' optreden met elkaar vermengt en daardoor de bal mislaat. In Ratzingers optiek kunnen de vier evangeliën tot één evangelie worden herleid, dat ons dan de echte Jezus toont.

Het is de paus te doen om de historische waarheid. Dat toont ook theoloog Ben Janssens aan, die enkele onderdelen van het Jezusboek systematisch analyseert. De hele traditie van het kerkelijke spreken klinkt door. Zo is het duidelijk dat Ratzinger aan zijn lezers probeert uit te leggen hoe het kruis van Jezus moet worden verstaan als zoenoffer. Een zekere kennis van theologie is hoe dan ook vereist voor de lectuur, meent Janssens. Voor beide Bijbeldeskundigen is het niettemin een belangwekkend en prikkelend boek. (EDS)

Een los nummer van *Collationes. Tijdschrift voor Theologie en Pastoraal* kost 10 euro.

BOEK NON-FICTIE Burgemeesters Peter Vandekerckhove

Op Canvas loopt momenteel de tv-serie *Meneer de Burgemeester*. Vijftien (oud)burgemeesters komen uitgebreid aan het woord over de gemeentepolitiek vroeger en nu. De serie is de opvolger van *Meneer Dokter* uit 2009, destijds gemaakt op basis van het gelijknamige boek van regisseur Peter Vandekerckhove. Ditmaal werkte Vandekerckhove gelijktijdig aan

tv-serie en boek. Dat laatste biedt beslist een meerwaarde, alleen al omdat dubbel zoveel burgemeesters er hun zegje doen als op televisie.

Elk aspect van het burgemeesterschap komt aan bod, uiteraard te beginnen bij de verkiezing. De ene burgemeester wijt zijn succes deels aan het krulletje in zijn snor, de andere zweert bij een pakkende slogan. Allemaal erkennen ze echter dat het doordeweekse werk belangrijker is dan de campagne. „Een campagne voer je de dag na de gemeenteraadsverkiezingen en niet drie tot vier weken ervoor. Een burger heeft nodig aan consequentie en rechtlijnigheid”, stelt Willy De Waele, tot voor kort burgemeester van Lenik. Vandekerckhove: „De Amerikaanse politicoloog Benjamin Barber stelt zelfs voor om een wereldregering van burgemeesters te vormen, omdat ze het enige bestuursniveau zijn dat overal ter wereld het beste werkt.”

Er zit in *Meneer Burgemeester* echter ook behoorlijk wat humor,

bijvoorbeeld in de hoofdstukken over eetfestijnen en pensenkermessen, over hoog bezoek in kleine gemeentes evenals over het huwelijk. Vooral echter biedt dit boek een scherp beeld van de samenleving in het Vlaanderen van de voorbije halve eeuw. De meningen van de burgemeesters over armoede en vreemdelingen, de Kerk en de politici in Brussel, zeggen immers veel over de meningen van de burgers. (JVH)

Peter Vandekerckhove, *Meneer de Burgemeester. Verhalen van de burgemeester als burgervader (1164-2012)*, Manteau, Antwerpen, 2012, 424 blz., 22,50 euro.

BAKBOEK Recepten van Bloch Stefan Elias

Tot verbuiten Gent was de naam Bloch een begrip. Velen konden de specialiteiten van de bakkerij in de Gentse Veldstraat bij naam noemen. Wie ze wou kopen of proeven, moest vaak aanschuiven in de zaak, die er in 1899 als *pâtisserie alsacienne* werd gesticht.

Het trieste lot dat de familie Bloch en hun zaak beschoren was toen ze het slachtoffer werden van de Jodenvervolging tijdens de Tweede Wereldoorlog, droeg bij tot die bekendheid.

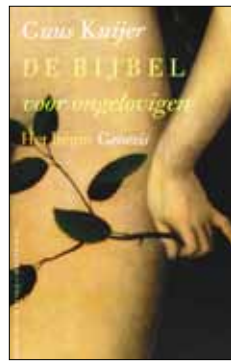
De ouders van Jacques Bloch wisten tijdig naar New York te emigreren. Jacques zette de familiezaak, nadat hij ze in 1958 overnam, opnieuw op de kaart. De patissier werd een bekende Gentenaar. Toen hij in 2008 de zaak sloot, kwam het nieuws onverwachts en riep het meteen nostalgische reacties op.

Het duurde niet lang of Stefan Elias, die twintig jaar bij Bloch werkte, gaf een eerste bundeling recepten van Jacques Bloch uit. Die uitgave kende meteen succes. Nu is een tweede boek uit, in wat een reeks van drie wordt. Met de kerst- en eindejaarsperiode in het vooruitzicht zal het wel nie-

mand verwonderen dat het thema 'feestelijke recepten' is. Naast taarten voor allerlei gelegenheden vind je in dit boek ook recepten voor meerdere broodsoorten. Stap voor stap uitgelegd en met veel foto's geïllustreerd. Het boek sluit af met een reeks tips en technische termen. (NL)

Stefan Elias bakt feestelijke recepten van Jacques Bloch, M.enS. media bvba, Dentergem, 2012, 115 blz., 19,90 euro.

BOEK BIJBEL Voor ongelovigen Guus Kuijer

Sinds kort vinden in Amsterdam kerkdiensten voor ongelovigen plaats. Waarom zouden ongelovigen belangstelling hebben in een zondagse viering? Foutte vraag, zo blijkt, want er bestaat dus alvast een publiek voor. Bij onze noorderburen merk je dat ook in de boekenkast.

De voorbije jaren waagden literatoren zich meermaals aan het herschrijven van Bijbelteksten voor een hedendaags publiek, dat niet enkel niet langer vertrouwd is met de Bijbel, maar zich ook bestempeld als ongelovig. Overbodig, omdat je beter het origineel leest, of net een noodzakelij-

ke eerste stap? De kennis van die verhalen blijft echter onontbeerlijk om onze westerse cultuur te begrijpen.

De recentste poging op dit terrein is van de Nederlandse romanschrijver Guus Kuijer. Hij herschreef in zijn eigen stijl het boek Genesis. Kuijer is vooral bekend als auteur van kinderboeken, waarvoor hij de internationale Astrid Lindgren Memorial Award in de wacht sleepte, de belangrijkste prijs in het genre. Kuijer schreef echter ook een roman over het vroege calvinisme.

Allereerst is Guus Kuijer een geboren verteller. Daarom, en ook omdat hij stamt uit een protestants milieu, is hij zo geboeid door de Bijbelverhalen. Genesis biedt een hedendaagse auteur alles wat die zich kan dromen: moord (Kaïn en Abel), natuurrampen (de zondvloed), overspel, liefdesdrama's (de vrouwen van Jacob), zelfs verkrachtingen en etnisch geweld. De Israëliëse auteur Meir Shalev boorde vanuit deze invalshoek al in 1995 Genesis aan als bron voor de knappe roman *De Bijbel nu*.

Kern van Kuijers hertaling is het gevecht van aartsvader Jacob met de engel. Eigenlijk worstelt Jacob een nacht lang met God. Dat gevecht – in diepe zin een spiritu-

ele strijd – wordt in groot detail en met smaak beschreven, terwijl het in Genesis veel soberder in beeld wordt gebracht.

De auteur speelt graag spelletjes met zijn lezers. Alle bekende verhalen uit Genesis over Adam en Eva, Noach en de aartsvaders vertelt Kuijer opnieuw, vanuit het perspectief van een randpersoon: een zoon of een vrouw, een verschoppeling of een bastaardkind. Daardoor klinken bekende verhalen nieuw en verrassend.

Dit boek is geen atheïstisch pamflet, want zowel voor wie de Bijbel kent als voor wie er nooit in las, is het een reis door een wereld die ons toch zo vreemd is. (EDS)

Guus Kuijer, *De Bijbel voor ongelovigen*, Amsterdam, Athenaeum, 2012, 288 blz., 18,95 euro.